

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlerek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor.

Fél évre 4 kor.

Negyed évre 2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlérért pettóóra 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapkiadós:
STRAUSZ SÁNDOR.

Az angol Hári János.

Kitchener lord sokáig hallgatott, de most annál többet beszél. A burok és feleségeik meg gyermekeik kegyetlen hohérja bőségesen felhasználta szabad idejét a háboru technikája, a stratégia és az ezekkel összefüggő tudományok tanulmányozására, s e tanulmányokukat nevetető eredményeit a minap találta fel az angol felsőház lordjainak. Az antánhoz tartozó bohócok közül ő a legkómikusabb. Elleste az igazi humor titkát: a legvalószínűtlenebb és legnevetésgesebb dolgokat, azzal a rendithetlen flegmával elmondani, mellyel el akarja hitetni, hogy a beszéd komoly. A lord a legagya-furább mondókához a legünneplésesebb arcot vágja és így hasonlíthatatlan nagyobb hatást ér el, mint akármelyik más nagy angol humorista.

Beszéde három frontra irányul: a nyugatra, a keletre és a gallipolira. Meg kell hagyni, hogy a nyugati hadállásokra vonatkozó jelentése a legsikerültebb. Itt a szónok öngunyulódása hihetetlen magaslata emelkedik és évtizedek után is nagyra fogják becsülni a lordnak azt a kedves helyzet képét, melyet pusztíthatatlan eredeti vidámsággal az oroszoknak a nagy világháboru-ban szenvedett kudarcáról ad. Hallgassuk csak meg! Az orosz hadseregek veresége, egész Lengyelország és egy csomó várral védett orosz kormányzóságok elvesztése a német hadvezetés példátlan tehetlenségének következménye. Csak a szövetséges központi hatalmak stratégiája vitte az orosz-

kat abba az »irigylésemelőtő« helyetbe, hogy »mesteri visszavonulás«-t mutathassanak be a világnak. A központi hatalmak hadvezérei eléggé rövidlátók voltak oly »parlagon heverő« területeket, minő Varsó és Lodz, birtokukba venni és az ellenségtől kiűrtett várakba bevonulni. Ha Hári János lord szívesugalata szerinti valódi stratégiák lennének, úgy nyugodtan bevárták volna, míg a muszkák Budapestre, Bécsbe és Berlinbe érkeznek és helyesebben cselekedtek volna, ha a hadjáratot elvesztik, mintsem hogy megnyerik. Ugy kell lenni, hogy igazán nagy hadvezér nem nyer csatát, hanem szándékosan elveszti: és megragad minden alkalmat, mellyel visszavonulásban való művészetét megmutathatja. Ha a győző eléggé mélyen hatolt be az országba, úgy körülkerítik és megsemmisítik.

Nincs kifogásunk az angol tábornagy e stratégiai alapelvei ellen, hadd teljék bennök kedve, csak azt nem értjük, hogy maguk az oroszok egészen másképp fogják fel helyzetüket. Ha nem úgy volna, nem volt-e a cárnak leghallatlanabb baklövése, hogy mint bámulatraméltó orosz sikerek szerzőjét, Nikolájt, elkergette és ő maga vette át az orosz vereségek főlölti parancsnokságát? S nem sajnálatos-e, hogy Kitchenernek nem adtak módot arra, hogy a cárnak katonai tanácsokkal szolgálhasson? Az antánt egyeb hadvezérei már amugyis Hári János lord elveit szerint hadakoznak. Franck tábornok például »tizenegy divízióra rugó megerősítésével« csendesen fekszik a lövészárokban és a legkedélyesebb nyugalommal tölti idejét, mert az angol hadsereg »dicsőfényt«

semmiféle győzelem kedvéért kockára tenni nem akarja.

Nem tudjuk, minő arcot vágta a felsőház lordjai, amikor Hári János lord előadta háborus anekdotáit. Hangosan felkacagtak talán? Vagy akadt-e közöttük valaki, aki a bolond beszéd hallatára az angolok halhatatlan költőjének: Shakespeare-nak szavait dörögte a nagy humorista fülebe: »Dobjátok le a lépcsőn! Nem állhatom ki az ilyen nagyszájú himpellért!«

K Ü L Ö N F É L É K.

Muraközi dal.

*Megyek én is a csatába
Szép vidékem oltalmára,
Hol fölnevelt édesanyám
Muraközi kedves rónán.*

*Megyek én is a csatába
Magyar Hazám oltalmára,
Melynek egyik szöglete
Van Muraköz szép vidéke.*

*Megyek én is a csatába
Szabadságunk oltalmára
Mely nélkül biz' nincsen élet
Bárki bármit is beszélhet.
Megyek én is a csatába
Lengyelország szép tájára,
Útni-veni a nagy medvét,
Hogy elvegyük a gaz kedvét.*

*Megyek én a nagy csatába,
Hogy már egyszer valahára
Szálljon Hazánk kék égére
A győzelmet hozó béke.*

Hj. Szivoncsik Antal.

Akaratlan vallomás.

Irta: Mende Péter.

Színész nő volt és ideális. A társulat minden tagja szerette, de különösen a férfiak imádták az ő kis drámai szendvicseit. Ha Ertsy Emilia neve künn volt a színpadon, nem hiányoztak az előadásról a városka ifjai sem. Óriási ovációkban részesítették, míhely megjelent a színen és virágok özönével lepték el, ha lejártszotta finoman poátozott szerepét. Mindenkit elragadtott szépségével és játékválta egyaránt. A direktor el nem engedte volna, ha mindjárt háromszor annyi gázsit kér is. De ő nem kért. Megelégedett annyival is. Ebből kifolyólag gonosz nyelvek után áskálódni kezdtek. Eleinte csak sugdolóztak, később már hangosan beszéltek róla a háta mögött.

Pedig szegény lány nem adott rá okot. Még a virágokat is mind ott hagyta a színházban. Ha kérdezték, miért nem viti haza, csak annyit mondott:

— Én csak itt vagyok színész nő!

Nem járt hozzá senki látogatába, mert általánosságban el volt terjedve róla, hogy nem fogadási mániában szenved. Édes anyjával lakott egy szép tölde szalagáteser házában, melynek méla csendjéit édesanyja kötőtűjének méla sercegése, vagy pedig erősebb drámai szerepek tanulása közben az ő édesen csendő hangja zavarta meg. Most is egy darab főszerepének tanulmányozásába van elmerülve és szinte izgatottan fordul az ajtó felé, mint aki nehezen vár valakire.

Végre szolt az utcai kapu rángatócs csengétyűje. Hirtelen felkelt helyéről és sietett az ajtó felé. De amint odaért, abban a percben kinyílt az s rajta egy szerényen, de azért elég csinosan borítottá képu szőke fiatal ember lépett be.

— Kortay Zoltán vagyok — mutatja be magát, — a »Törvénytelen« szerzője.

— Hozta Isten Kortay ur! Megengedi ugyebár azt a szerénytelenséget, hogy Önt ma, holmi felvilágosítások megadásáért idefárasztottam. De oly fontosak azok, hogy a szerep gondos tanulmányozásánál nem nélkülözhetem. Foglaljon helyet. Aztán belemerültek mindketten a szerep boncolgatásába.

Ezután a látogatás után többször, később mindennap találkoztak a próbán. Az előadás pedig szép sikerrel koronázta mindkettőjük fáradozását. Emilia Kortaynak tulajdonította a sikert. Kortay pedig Emiliának. A közös siker még őszébb fűzte a két, még fiatal és ideális eszmékért rajongó lelkét. Sokszor egy ideális eszmen elvitatkoztak órákon keresztül. És egyszer ily vita megnyerése céljából, mivel éppen a szép nőről esett szó, Emiliát válsztotta mintául.

— Én nem vagyok szép, — utasítja vissza Emilia. — Miért veszem éppen engem mintául? Leány vagyok én is, mint a többi má. Nincsen bennem semmi különös! Ami van, talán észre sem veszem. Elég, ha más látja bennem. Hogy szép vagyok, ha mondja valaki, csak elrontanak vele. Nem magamé az sem, mert leányok születtem. Az óvé vagyok teljesen, kiről álmodozom s ha őt bemutatom

magának, megismer benne engemet. Hallgasson reám!

— Ha hosszú éjjeleken álmatlanul hánykolodom ágyamon, lefogom kezemmel a szemem és így ébren szövőök róla fényes álmatok. Ott áll előttem, hosszú hullámos szőke fürtjei oly édes összevisszaságban hevernek fején és némelyik magasan dől nyílt, magas homlokára. Világoskék szemével oly édesen néz reám s ki engedni olvasni belőlk, hogy szeret. De nem tudom, én vagyok-e az, kinek azok a tekintetek szólnak. Ó nem cáfolja meg szívemnek kételyét, csak néz reám, és néha ajkain egy kis mosoly fut át. Ganynak tartom és e gyann oly rosszul esik nekem, feltenni arról, akit szeretünk, hogy csak játékok úz velünk, a legnagyobb kín. Efordulok, hogy ne lássam, mégis mindentől ő, csak ő van jelen!

— Megjelenik hivatlanul s kérésre nem távozik! Arcvonásai határozott férfijellemre valának. Járása feszes és hatalmas mellesse nem ópán daliás természet előnyösebbnek tünietti fel. Ő hányszor vágytam arra, hogy csak egyszer hajtassam fejemet szíve fölé. Annak dobogása engemet örökre elringathatna és boldog lennék mellette még holtan is.

Itt elhallgatott. Látszott rajta, hogy szívből beszél. Kortay nem akarta közbeszólásával zavarni. Tudta, hogy folytatni fogja és közbeszólás helyett elsímitotta homlokára dőlő haját. Emilia mély léleketet vett és folytatta:

— Olyan ember nincis is talán az életben, amilyennek őt képzelem. Lehet hozzá hasonló, de

— **Kitüntetés.** Ferenc Szalvator főherceg dr. Szabó Zsigmond perlaki járásorvosnak s dr. Szabó Zsigmondnének a katonai egészségügy körül a háborúban szerzett különös érdemei elismerésül a Vöröskereszt II. osztályú tisztjelvényét adományozta a hadiékítménnyel.

— **Letört virág.** Nagy szomorúság érte dr. Huszár Pál, a csáktornyai járás szolgabírájának családját. Legidősebb gyermekök, Zsuzsika, öt éves korában hunyt el szeptember 19-én délután. Az aranyos kis gyermek korai halálát a gyermekek réme, a difteritis, okozta, mely három nap alatt végzett a szülők kedvencével. Múlt hétfőn délután 3 órakerült a kedves kis halottat. A közönség általános részvétel enyhítse a szűk sajtó fájdalmát s adjon zavartalan nyugodalmat a felejtetellen kis anyagnak!

— **Kitüntetés.** Toma Károly, a csáktornyai áll. tanítóképző intézet III. évsz. növendéke 41 tanulótársához hasonlóan küzd a harctéren. Az első sorozások alkalmával került katonasorba s bizony már jóideje tesz kárt a harctéren az ellenséges muszkában s gyűjti babérleveleit a fiatal honvéddappród. Most aztán hősiességének jutalmát vette dr. rék fiatal katonánk. Őfelsége a király a II. oszt. világségi ezüst éremmel tüntette ki, melyet a múlt héten tűztek mellére a vitéz Toma Károlynak.

— **Bömbölő Piku szökése.** Fehér Miklós hármashalmi híres legény, aki Bömbölő Piku néven országos hirre tett szert, s szökései, lopásai, belboreiéiről ismételt börtönbe került, ismét megszökött. Szökéseit mindenkor valóságos virtuozitással hajlja végre s ezért a csendőrségnek ezuttal is nehéz munkája lesz az ő kézrekerítése.

— **Utazási kedvezmény a sebesült katonák látogatására.** Ismeretes a magyar államvasutaknak és a déli vasutaknak az a rendelkezése, mely szerint a sebesült katonákat családtagjaik 50 százalékos vasúti menetdíjkedvezmény igénybevétele mellett látogathatják meg a lakóhelyüktől távolos kórházakban. Az ilyen kedvezményes jegyek

megsem az. Még csak hasonlót sem találtam. Ezért gyűlölöm a férfiakat. Félek tőlük. Igen! Hiába mosolyog. Látja még magát csak szeretem, de nem annyira, mint őt. Ugy csak egyet s egyszerű lehet szeretni. Nem bánám, akárki volna az, én anyám ellenzése dacára előmennék hozzá, ha pedig én volnék szegényebb és ő valamely főrangú társaságban forogna, felkeresném ott és megmondanám neki, hogy te az enyém voltál eddig, az vagy most is, és az leszél örökké. Nem hagyom magamat elválasztani, sem társadalmi korlátok, sem más közénk férközött idegen szívek által. Épen úgy, mint az ön »Törvénytelenje«.

— És ha az ideál mást szeretne? — kérdé vésztijszólan Kortay.

Emilia megdöbbenve, megrémülve bámult Kortayra. Lángoló tekintete azt látszott kifejezni, hogy hátha máris mást szeret. S az ímént még szerelemtől sugárzó arcon látni lehetett a szerelmében csalódott nő kétségbeeszt, fájdalomstülte arconásait. Egy pillanat múlva legyőzte magában a féltékenységi mardosó kigyóit és mintegy megkönnyebbülten tört ki belőle a megváltott ideál védelmére a szót.

— Nem, ő nem szeret mást! Senkit sem szeret! Mert mikor magamhoz huztam és kezeim közt fogtam gyönyörű bajszatlan arcát.....

— Sajátosgesz eszménykép! — szakítja félbe Kortay. — Hát nincs bajusza?

— Nincs, — felel édes lemondással.

— Nincs?!..... mondja elmélázva utána Kortay és végig simítja a bajusza helyét.

Emilia ránézett e kételkedően kijelzett szó után és csak most vette észre, hogy kinek beszél.....

igénybevétele körül az utóbbi időkben nagyon sok kalambítás fordult elő, miért is a belügyminiszter rendeletileg intézkedett hogy a kedvezményes menetjegyek csakis akkor bírnak érvénnyel, ha azokat rendezett tanácsú városokban a polgármester, kis- és nagyközségekben a községi előjáróság állította ki, s az utóbbi esetben az illetékes járási főkiszolgabíró láttaozta.

— **Az új magyar hadikölcsön.** Az osztrák kormány félhivatalos lapja már jelentette, hogy a harmadik német kölcsönre most folyó jegyzések belezése után sorra kerül a harmadik osztrák hadikölcsön és így természetesen a harmadik magyar hadikölcsön kibocsátása is. Az első osztrák hadikölcsön, amelyet tavaly novemberben bocsátottak ki, 21355 millió koronát, a második hadikölcsön, amelyet májusban bocsátottak ki, 2630 millió koronát, a két kibocsátás összesen 47655 millió koronát eredményezett. Az ugyanezen időben kibocsátott két magyar hadikölcsön 1170, illetve 1120, a kettő összesen 2290 millió koronát eredményezett. A fővárosi pénztéveztekben már megindult a munka, hogy a harmadik kölcsönre is minél nagyobb összeg gyűljön össze.

— **Szederfalevél gyűjtés az iskolákban.** Miután, sajnos, erős kúvátság van a második téli hadjárata, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium újabb elrendelte, hogy a tavalyhoz hasonlóan az iskolák tanulójúsága az idén is szedjen szederlevelet. A rendelkeznek fogantatja is lett. Mindenféle szednek szederleveleket, hogy viltzűl harcoló katonáinknak a kemény tél dermesztő hidegében pótléjuk legyen. A csáktornyai összes iskolák tanulói e héten szedek leveleket. A tanítóképző intézet ifjusága 184 kg. pótléval fogja gyarapítani hős katonáink téli teavültségletét.

— **Mit számíthatnak fel a malmok a zsákokért?** A liszt és őrlemények új maximális árait szabályozó rendelet arról is fog intézkedni, hogy milyen árat számíthatnak fel a malmok zsákokért. Erre vonatkozólag már meg is hallgatta a miniszterium a malmok és valószínűleg akként fogja megoldani a kérdést a kibocsátó kormányrendelet, hogy 100 kilogramm őrlemény után lisztzsákokért 2 korona 50 fillért, korpazsákokért pedig három koronát számíthatnak majd fel a malmok.

— **Cserzőanyagok biztosítása.** Bőriparunk a külföldi cserzőanyagok behozatalának megszüntetése következtében kizárólag a hazai cserzőanyagokra és ezek közt nagy mértékben a gubacsra van utalva. Tekintettel a bőriparnak a hadsereg harccképsége szemponljából való jelentőségére, továbbá arra, hogy a rendkívüli viszonyok következtében nem áll mindenütt kellő számú munkaerő rendelkezésre, a vallás- és közoktatásügyi miniszter félhivatalos jelentés szerint az elemi iskolák és középfoku tanintézetek tanulójúságához felhívást intézett, hogy az ifjuság ott, ahol szükség van rá, a gubacs gyűjtésében a gyűjtésre jogosított személylyel létesítendő megállapodás alapján közreműködjen. — Itt említjük meg, hogy a bőriparosok köréből származó információink szerint a cserzőanyagok árát a kormány maximálni fogja.

— **Megszűnt a hadimenetrend.** A nagykanizsa—barcsi hadimenetrend a héten, 21-én megszűnt. Ugyancsak megszűnt a hét folyamán a Nagykanizsa és Wienerneustadt

közt is beállott hadimenetrend, mely mindössze négy napig tartott. A két vonalon ismét rendes forgalom van.

— **Köszönetnyilvánítás.** A csáktornyai templomban kihelyezett Szent Antal perselyébe befolyt adományokból a vöröskereszt egyet csáktornyai főköjének 24.53 K küldetett, melyért az elnökségek köszönetüket nyilvánítják.

— **Köszönetnyilvánítás.** A csáktornyai templomban kihelyezett Szent Antal perselyébe befolyt adományokból a járási vilányi bizottságnak 3256 K küldetett, Löbl Rezső a csáktornyai szegények részére 200 K-t adományozott, melyért az előjáróság köszönetét nyilvánítja.

— **A gőzgépezők és gőzkazánfűtők legközelebbi képesítói vizsgái f. évi október hó 3-án fognak megtartani a városi villanytelepen (Flandorffer-utca 4. szám.) A kellően felszerelt kérvények a ker. Iparfelügyelőséghez címzendők Sopronba, (Deák-tér 8 szám.)**

— **Színészet Csáktornyan.** Rác D. Zsó derék színészei a múlt héten is arattak dicősögeget. Pedig ugyancsak nehéz a helyzetők. A színigazgató katonai szolgálatra hívták be s így fej nélkül van a színtársulat. A rendezőnek pedig fáj a feje a sorozás miatt, mely a színteremben folyik le. Napra tehát mindent el kell távolítani a teremből, ami a színházra emlékeztet. S ebből a nehéz szerepekre, melyeket drámákban eljátszania kell. Ilyen volt Liza szerepe is. Nehéz volt, hogy a romlott társadalom erköcstelen felfogásával szemben megálljon s lelke tisztaságát megőrizze. Játéka erőteljes, de finom, kitörései minden mesterkéltésg nélkül valók, pözmentesek voltak. Szóval a helyezelhozta természetességgel igazolta a maga felfogását, amiért sok taps járt ki neki. A darab sikerében osztozkodott Nánási Kárpát Nándor, Timár szerepében. Kárpát új drámai erő. Kemény marokkal igazgató felesége, volt. Amt játék és ének élvezetesen nyújtani tud, abban ez estén gyönyörködhettünk. Rác Zsözöné mindkét minőségében kiváló produkált. Pedig nehéz szerepe volt a honleány magasztos érzelmeit az asszony gyarló szerelmének feloldozni. Megtette, művészettel tette meg. Könynyen tehette meg, hiszen Virágh Lajos volt a csabítója, aki ez estén, szép sikert aratott. — Timár Lizában Nánási Juliska szerepelt. Ha Tömöri Annus a színtársulat lelke, Nánási Juliska az ezze. Temperamentum, alak, felfogás, játék mind kvalifikációját kifolyólag másutt kell tartani a színpróbákat is, ami nemcsak tömérdék felesleges munkával, de tetemes költséggel is jár. Éz azonban a színészek kedvét és ambícióját nem lohaszja le. Szébbnél szébb darabokat adnak elő, melyekben művészetüket bemutatják. Szombaton és vasárnap a Mozitündér és Zsuzsika kisasszonyt adták. Természetes, hogy a bájos primadonna, Tömöri Annus, volt ezeknek az opereteknek a lelke. Kedden színe került a Tiszavirág operett, szerdán Timár Liza erköcscsrajzot adták. A Tiszavirág attrakciója Rác Zsözöné, a színfogta meg a darab meséjének a gombolygóját, hogy gyorsan gördülő fázisait biztos kézzel szövögesse. Drámai erupciók, gyengéd szeretet harmoniában voltak egymással játékában s méltán megérdemelte a tapsot, melyet kapott, amikor az események sodrában tisztességes lelkiivilága összeomlott. A darabban Földvári Imre is értelemesen játszott. A házirosvt komoly sikerrel adta. —

Csütörtökön kabaré volt műsoron, melynek keretében a társulat minden tagja, ki-ki a maga szerepkörében, szerepelt. Ezuttal megemlékezünk a társulat ballerínájáról, Bereczkyről is, aki mint más darabokban, ugyezen az estén is temperamentumosan, ügyesen táncolt Pataki Elzának is nagyobb szerep jutott a Katicza operettben pénteken, melyet nagy játékkedvvel és sikerrel oldott meg. Ebben a darabban Földvári is öregbítette sikereit gyújtó mókáival. Amint értesülünk a társulat október 3-án vasárnap játszik utolsó, ezalatt az idő alatt lesznek a szokásos jutalomjátékok, a többi napokon pedig a még hátra levő újdonságok kerülnek színpadra.

— **A háború.** Az északi harctér legnagyobb eseménye Vilna bevételé. Az oroszok természetesen innen is kivonták seregeiket s taktikájuk szerint is visszavonultak, de Hindenburg erősen a nyomukban van s miközben Dünaburgot ostromolja, azalatt Ruszkij seregét, mely az oroszok utolsó reménye volt, két részre szakította. Ez a Hindenburg stratégiájának új diadala. Kelet-Galicziában kemény támadásokkal próbálkozik Ivanov, de Mackensen szívós ellenállásával szemben egészen tehetetlen a túlerőben lévő orosz hadsereg. Seregeink törhetetlen előnyömlésai következtében pánikserű a zürzavar Oroszországban. Beavatott politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy a cár a legközelebbi napokban visszalép a fővezérségtől. Erre a lépésre az indítlan, hogy a jelenlegi zavaros viszonyok között a belpolitikában is szükség van az uralkodó személyes közreműködésére. A fővezérségben utódja állítólag Ruszkij tábornok lesz. — Franciaországban új események nem történtek. — Az olasz harctéren több ütközet volt. Ugy a tiroli s a karintiai, mint a tenger melléki vonalon kemény visszaverésben részesültek az olaszok. Ezekkel az újabb eseményekkel zárult be az Olaszország elleni háború negyedik hónapja, mely az olaszokra nézve eredményt nem hozott, csak súlyos veszteségeket okozott. Harcvonalunk szírdában áll ebben a percben az olasz határon, mint valaha. — A Dardanelláknál a szívós harcok semmit sem eredményeztek. Az antant azonban újabb seregekkel kísérletezik, hogy Galipolból a törököket kiszorítsa. — Legérdekesebb mozzanata a múlt hét eseményeinek, hogy német és magyar-osztrák seregek a harcot a Duna és Száva mentén Szerbiával szemben megkezdték. Belgrádot, Posarovacot, Gradištet bombázza tüzérségünk. A Drina torkolatánál előretolt néhány szeb osztagokat már meg is semmisítettek csapataink. Belgrádból a hatóságok a lakosságot máris eltávolították. — A Balkán félszigeten az események egyre vajudnak, de Bulgária a mozgósítást már elkezdte.

— **Ezerkilencszáztizenötre is kivetik a hadiadót.** A kivételes pénzügyi törvények alapján tudvalevőleg megadóztatták azokat, a kik 1914-ben 20.000 koronánál többet kerestek. A törvény e rendkívüli hadiadó eredményét, a melyet a pénzügyminiszter 15 millió koronára becsülte, a hadisegélyezés céljaira szánta. A hadiadó kivételi munkálatai már majdnem mindenütt elkészültek, már döntöttek a felszólalások nagy része felett is, és mint halljuk, az eredmény felülmúlja a törvényhez fűzött várakozásokat, mert 15 millió helyett körülbelül 19—20 millió koronára rug. A törvény megalkotásánál az

volt a szándék, hogy az adót csak egyetlen egyszer fogják kivetni. Minthogy azonban a háború sokkal hosszabb ideig tart, semmint eredetileg hitték és minthogy ennek következtében a hadisegélyezés céljaira is sokkal nagyobb összegek szükségesek, a kormány- nak az a terve, hogy a rendkívüli hadiadót az 1915. évi 20.000 koronánál nagyobb jövedelmekre is kiveti. Ehhez törvényhozási felhatalmazásra van szükség és a kormány mint értesülünk, a novemberre tervezett ülészek elé erre vonatkozólag alkalmasint törvényjavaslatot fog előterjeszteni. A javaslatban nemcsak az 1915-re való kivétel céljaira szükséges felhatalmazást kéri a kormány, hanem az ideai kivétel folyamán szerzett tapasztalatokat is értékesíti.

— **A tizenhétévesek október 15-én vonulnak be.** A hivatalos lap múlt heti száma közli, hogy az 1897. évben született és a bemutató szemléken fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált népfőkelők — a mennyiben névszerint lementve nincsenek — 1915. évi október hó 15-én tartoznak bevonulni az igazolványi lapjukon feltüntetett kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére. Ugyancsak október 15-én tartoznak bevonulni azok a hadiszolgálatot teljesített hadmunkások, a kiket időközben a hadmunkától elbocsátottak, de mint népfőkelőket a nemrég megtartott bemutató szemléken alkalmasnak találtak; ugyszintén október 15-én tartoznak bevonulni mind- azok az egyének, a kik önkéntes belépés folytán — akár mint egyévi önkéntesek is — már előbb besorozottak, tekintet nélkül arra, hogy mikor születtek.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Perhács Flórián muracsányi lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számgyakornokká a budapesti hidak mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

— **Miniszteri rendelet a gabonabevásárlásról.** A miniszterium rendelettel adott ki a gabonavásárlás ügyében, mellyel azt a határidőt, ameddig az 1915. évi zár alá vett buza, rozs, kétszeres-, árpa- és zabkészletekből a magánfelek és gazdasági szükségletükre vásárolhatnak, kiterjeszti 1915. október 15. napig bezárólag. A korábbi rendelkezések azonban érintetlenek maradnak; vagyis senki nem harcolhat össze utólagos büntetés terhe alatt több gabonát háztartási szükségletre annál, mint amennyit a kormány korábbi rendelete engedélyezett. Öszterméssel foglalkozó (földműves, bányász, vadász, halász) családfeleket házi szükségletre havonta és fejenként 18 kilót számíthat, míg a többi foglalkozás beliek (iparosok, kereskedők, hivatalnokok, más foglalkozást üzők, munkások) fejenként 3 havonként számíthat csak 10 kilót vásárolhatnak. Ezenfelül gazdasági szükséglet címén lehet gabonát szerezni még az alkalmazottak járandóságainak kielégítésére, vetőmagra és az állatok etetésére.

— **Hamis kétkoronás papírpénzek.** Az egyik bécsi lap arról értesül, hogy Budapesten, Csehországban és Brünmben hamis kétkoronás papírpénz van forgalomban, 1914-es keltezéssel. A hamis pénz a következő íráshívről is fölismerhető: az osztrák oldal bal sarkában, a harmadik sorban Dvije krune helyett »Ducje krone« olvasható. A magyar oldal jobboldalán Buda után hiányzik az összekötő kis vonás; eb-

ben a szóban Kormányzó, hiányzik az árol az ékezet, és ebben a szóban: Főtanácsos, az ő n csak egy vonás van. Az osztrák oldal 1914. augusztus 3-ról, a magyar augusztus 5-éről van keltezte.

— **Halálozás.** Fajdalmas szívvel jelentik a hozzátartozók, hogy forintosházai Forintos Lajos e hó 21-én d. u. 2 óraker, életének 46-ik, boldog házasságának 18. évében hosszas, kínos szenvedés után elhunyt. A megsiratott halott földi maradványát f. hó 23-án d. u. 4 óraker szentelték be és temették el Stridóváron. Az engesztelő szentmise áldozatot 24-én d. e. 8 óraker mutatták be Stridóváron. A halottat széleskörű rokonság siratja. Nyugodjék békében.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai mozgósínház mai műsora: Mozgófénykép hetiszemle az északi és déli harctérről; A meztelen nő (drámai jelenetek 4 felvonásban); Vámosék ebédeje (vígját. 1 felvonásban).

— **A 42—50 évesek sorozása.** A csáktornyai sorozójárásban serényen folyik a 42—50 évesek sorozása. Csáktornyan a köz közül a következők is beváltak: Antonovics József mészáros, Bernát Mihály kir. járásbírói írnok, Fejér János takarékpénztári főkönyvelő, Glavinia János végrehajtó, dr. Hajós Ferenc orsz. gyűl. képviselő, Herzognya Alajos fényképész, H. d. Kálmán, színházi titkár, Kolarics István kereskedő, Meider Albert mészáros, Móder Rezső se-lyemtenyészési felügyelő, Nádasi József ruhakereskedő, Prostenik Gusztáv vaskereskedő, Petz Márton építőmester, Pogány Ernő malomképviseelő, Stefan Jenő tehnikai művezető, Tömör Boldizsár tanítóképző intézeti tanár stb.

— **Vanderbilt hagyatéka.** A Lusitania el-szülészetével a tengerbe vesztett amerikai multimilliomos és világhírű sportsman. Vanderbilt Alfréd végrendeletét a napokban bon-tolták fel és tették közzé. A végrendelet az ingallanokon és ingóságokon kívül harminc-két millió nyolcszáz ezer márká rögtön kifizethető pénzüsszegről intézkedik. A végren-delet megszabja, hogy a végrendekezés dá-tuma után született valamennyi gyermeke négy millió márkát kapjon. Vanderbilt Alfréd teljes hagyatéka háromszáz millió márkára rug.

— **Przemysl visszafoglalása.** A hely-beli mozgósínház holnap műsora keretében eredeti felvételben be fogja mutatni Przemysl visszafoglalását hősi csapataink által.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves és tisztelt közönségnek, kik férjem halála felett részvétüket nyilvánították, ez úton fogadják hálás köszönetünket. A gyászoló család nevében:

Forintos Lajosné

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
izlazi svaki tjeden jedankrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Vilna je propala.

Počel se je boj Srbium. - Hindenburg proti Russkij generalu. - Bulgarska zadnja reč Srbiji i Romaniji. Rekvirirali budo. - Bulgaria sloboden put hoće imeti. - Francuzi nove štuke postaviju na front. - Sofia i antant. Proti se budo stavili rusi.

Kak stojimo na boju polju?

(M. J.) Rusi, koji podjednom retiriraju, strahovito rezpustišuju sva ona mesta, čez kojih prek idu. Gđa su prviput vdrlu vu Galiciju i vu Posen, onda nisu velike kvare napravili, ar su mislili, da ovi orsagi njihovi ostanaju. Ali od kada jih tiraju naše i nemške čete, od onda nikaj nije pred njimi sveto, nego sva mesta vuniščuju.

Da budu naši čitatelji pojma imeli, kakve kvare delaju ruske divje čete, samo nekoliko peđdah izpišemo ovd.

Vu Švirvindt zvanom varašu je samo jedna hiža ostala, sve druge su do kraja vuniščili. Iz vnoгих varašah su sve odnesli, stanovnike po desetjezer sobom odegнали. Vu velikoj zimi su slabe i betežljive ženske i deca po stotinah na putu vumrle. Vnoге ženske su opravu iz sebe slekli, da si malu dečicu otopiju, pak med tem one same su zmrznule.

Kre Varšove vu svakom varašu i selu su rusi i zdence zaphali, cirkve s petroleumom polejali i vužgali. Iz toga se vidi, kak su hvalje vredni naši junaki, koji se vojuju za domovinu i za svoj dom, ar ako nebi tak hrabri bili osobito pri karpatskih planinah, bi vre rus i do nas došel, pak bi i naše lépo Medjimurje vuniščil, sva sela požgali, našu decu, ženske, puce, stare ljudi vu Russiju odegнали. Za to naj se nigdo ne tuži, da je koga izgubil vu boju, ali ako je gdo izmed svojih pležerani dimo došel, ar bez njih, mi koji smo staresti, pak nesmo za vojnikičku službu sposobni, nebi vre vu našem domu živili, niti nebi svojevaga doma imeli. Od kada su tatari vu našoj domovini haraćili, od onda nije bilo takve necemurne pustošenje, kakvogaga je vezda ruska vojska napravila.

Bog je pravicen, pak jim je za sve zlo dobro naplatil, ar do vezda mi i naš saveznik nemec smo vre iz Rusije tak veliki falat zemlje odzeli, kak je polovica Francuzke zemlje. Vu onih mestih, koje smo mi od rusa odzeli, toliko žita moći povati, da je za celu Nemsku, Magjarsku i Austriju prek dosti. Vu ovih mestih vezda naši vojniki orjeju i sejaju, ar je ljudstvo rus sobom odegнал.

Vezda se na Balkanu meša politika. Rus bi rad, da bi mu rumunij, bugar, pak grk na pomoć išel. Rumunij i grk je tiho Čeka, komu bu bolje išlo na boju polju ram, ili rusu? Za bugara vre znamo, da s nami drži, ar je s turčinom kontrakta napravil. Bugar vezda svoju vršku skuplja na srbskoj granici, da proti Srbiji ide. Srb pak bi se rad pomiril, ar ga je rus, francuz, pak englez ostavil. Ali kaj si je srb zaslužil, to bude on na friskoma dobil. Za nekoliko tijeđnov budemo čuli, kaj se je sa srbskom pripetilo. Brzčas vu njihov kralj Peter svojega orsaga izgubil. Sada su opet dve velike bitke, vu kojih naša i nemška vojska lépo napređuje. Jedna je vu Kurlandu, druga pak vu onoj strani Galicije, kre varaša Tarnopola, koju rusi još vu svojih rukih imaju.

Septembra 20-ga su došli glasi, da su nemci vu Russiji Vilna zvanog velikog varaša prevzeli. Iz Litvanije pak naši vojniki tiraju ruse.

Vu Russiji su veliki nemiri zbog velikih zgubičkah. Ruski sabor su rezpustili, vnoге ablegate je car za soldate assentirati dal i na boju polje poslat. Ablegati su se naposeb žišli i razgovor držali med sobom. Vu Petrogradu su on den, gda se je sabor (duma) rezpustil, 300 ljudi zaprli, med njimi 12 ablegatov. Vu Nisni-Novgorodu su 20 fiskaliušov, doktorov i professorov vu rešt odegнали. Vu Russiji se nigdo genuti nesmie. Tam je i do vezda nezadovoljen narod, ar je vu jarmu, kak marše. Niti govortiti, niti vu novine nigdo nesmie nikaj pisati. Vezda su se puku oči odprle, pak bi i puk rad svoje mišljenje izraziti, pak katvu slobodu zadobiti. Ali svemogući car je proti tomu, ar on prez sabora hoće kormaniti. To je zrok, da se ruski vojniki rado predaju.

Talijani su opet jako biti bili. Pri Fliču su više, kak 1000 mrtvih izgubili 18-ga ovoga meseca. Septembra 16 ga i 17 ga su talijani pri Lekstenu navalili na naše čete. Ali su strahovitoga zgubička imeli, i preobladani bili. Tu su 2000 mrtvih i pležeranih izgubili. Jeden brigad je do kraja vuniščen.

Francuzi su vre i zadnjega svojega vojnika vu boj poslali, zbog toga nemreju

naprej dojti. Od engleza čekali na pomoć koj jim je obećal, da bude jim jeden milion vojnikov poslat. Ali ovi vojniki su samo na papiru. Vu englezkoj nije dužen nigdo soldat biti, ako neće. Tam su vojniki plaćeni težaki, a ve vre neće nigdo svoju kožu za peneze vu tabor nesti.

Iz toga se vidi, da francuz, pak englez nigdar nebude mogel odzeli od nemca, one krajine, koje si je nemec prisvojil. Nasuprot tomu, nemec još tuliko vojnikov ima doma, da more bez brige nadomestiti zgubičke. A to se pak zna, da bu on dobil tabora, koj bude na zadnje više vojnikov imel. Nemec, pak mi jih pak imamo i to ne samo vu broju, nego i vu vitežtvu dosta i boljše vojnike, kak naši neprijatelji: Lehko je izračunati moći iz toga, gdo bu drugoga prevladal.

Dvadesetoga septembra su magjarski i nemški šeregi znova počeli navalu proti Srbiji. Bombardirali su Belgrada. Pri Drini je jeden srbski šereg vuništen bil.

Ured za nemočne.

Naši vojniki, koji su na boju polju tak nesrećni bili, da su čisto odnemogli, nesmeju bez kruha ostati, nesmeju na lutsko milost, na tudjo pomoć gledati.

S ovami réčmi se počme grof Tisza István ministerprezidenta jedna odredba s kojom je postavil jeden ured, koj se po celim imenom ovak zove: »Magyar királyi Rokkantügyi Hivatal.«

Vu starim vremenu, koji su iz velikih bojov bez ruke, bez noge nevoljni dimo došli, nikomu potrebni ljudi su ostali, koji su slobodno šepjali od hiže, do hiže za falacek kruhom. Negdašni šeregi uš su pućni šeregi bili, neg šereg je kralja privatno blago bilo, vu kojem su svekšinom takvi služili, koje su s vojkami na lovili ili koji su s bog nečesa iz postenoga družtva pretirani bili. Denešnji šereg, je pućni šereg. Sam narod je pograbil oružje, da brani sebe, da brani orsaga. Pograbil pak je za to, takki na prvo reč našega kralja, da nam nazat preskerbi on mir, kojega je sдобrovoljnostjom, sterplivostjom naš stari kralj zabadav probal nam ga ustanoviti. Deneš je

vojnĳk nĳ jeden zosebni ĳlovek, neg je s puškum s bajonetom oboruženi narod, siromak, kak i bogatus, sluźbenik ili magnatus s jednom reĳom sva deca naše domovine, koji su za to sposobni. Denešnji šereg je sam narod i svrĳo toga naši nemoćni nemoreju samo od soldaĳije zahtĳevati i ĳekati pomoĳi i pomiluvanje, neg od svakoga, za kojega su krv prelĳevali sbog koga su nevolni ostali.

Svaki zna to, svaki ĳuti to i nemore jeden pošten ĳlovek biti vu orsagu, koj nebi mĳlo se ogledal za onim, koj je za našo poštenje, za naš imĳetek, za našu domovinu sluźno vojuval i nesreĳen postal.

Ali nĳe dosta samo ova ĳut, neg potrebno je i da skažemo, da neĳemo se svrĳo ovih spozabiti. Pred svakim je svetlo i poznano, kaj su ovi vojnĳki za nas terpeli i zakaj su vojuvali. Svaki naj škerljaka zdigne pred ovami i onak je naj pozdravlja, nišĳi naj ne misli, da je na almoštvo dal, ako je za ove nekaj daruval, neg vesel naj bude, da je takvim dati mogel.

Za nemoćne zovemo one, koji su teške pleźere dobili na bojnom polju, potlam su osdravili, ali takva falinga njim je na tĳlu, koju više ĳlovek svraĳiti nemore. Svrĳo ovih nemoćnih, poleg naj noveše odredbe, orsag ovak se hoĳe briniti :

Orsag svrĳo toga je postavil ovaj ured, da svi beteźnik i nemoćni jednako dobiju pomoĳi, da za sve jednako budo mogli se briniti. Ured pod ministerium stoji i glava mu je sam ministerprezident. Prva briga je ureda to, da svakoga beteźnika vraĳuju, da svaki delo dobi, da svakoga nekam vu sluźbu spraviju ili pak za navĳke zabadať ga budo sderźavali i da svaki, koj bude toga potrebn, dobi iz gumije nogu ili ruku, po koji nogi ravno tak bude hodil, kak i predi i skojom rukum ravno tak bude mogel delati, kak i sdravom

Za nemoćne postavili budo škole, vu kojih se iz knjig nebudo nikaj vuĳili, neg svaki svojega posla ili nekakvo maštrĳiju se bude vuĳil. S jednom reĳom nekaj takvoga se bude svaki vuĳil, iz ĳesa živetĳi bude mogel, skim si kruba bude mogel sluźiti. Popriľiki, oni poljodjelavci koji su od kolena doli sĳubili nogu, tak budo navĳeni, da nazat budo mogli polsku delo zveršavati, koji pak više nebudo moguĳni polje obdelavati, one na nekakvo maštrĳiju navĳuju, koju sedeĳ budo mogli tirati. Kak su spazili, do vezda najraĳši se za šoštara, snajdara ili za remenara vuĳiju. S vun ovih pak su takvi koji korpe pleteju ili kefe delaju. Koj pak je vu cevĳlu vu skolu hodil i rad bi se dalje vezbal i to mu dopuščeno bude.

Opet takvi budeju, koje nebude moĳi vu život vu svĳet pustiti, za ove orsaĳke tvornice budeju, gĳde poštenoga stana i koštu za badav dobĳuju.

Ove sve stroške orsag sam bude nosil. Zanemito je i to, da nemoćne više nepustĳu na supervizitu, neg do konca boja budo tam ostali, kam su odredjeni. To je jako lĳepo, jerbo ovak nĳe samo da oni budo imeli do konca boja izverstno sderźavanje, neg i njihovi doma ostajbuĳi dobĳuju orsaĳku pomoĳi. Od poĳetka boja nĳe bi takov red, nemoćne su previzitĳerali i odmah su je od soldaĳije odpustili. Sad ove odpusĳene nazat budo pozvali i duže je budo tam vraĳili i sderźavali. Takodjer i ovi se budo mogli

nekaj takvoga vuĳiti, kaj jim potlam na veliki hasen bude.

Iz svega toga vidi se, da oni, koji su za domovinu krv prelĳevali, nebudo presiljeni od praga, do praga hoditi. Iz ovih pleźeranih i nemoćnih nazat ĳeli ĳlovek bude, koji s visokom glavum budo mogli reĳti : Nĳe sem presiljeni na niĳjo milost.

— Zasluźim svoj kruh zase i za familiju s poštenom delom. Ako sem bez ruke ili noge, orsag nĳe mi je boģeĳke torbe dal. Dal mi je novu ruku, novu nogu. Hodim i delam, makar i malo šepavo. Pak ako i šepavo hodim, po svojim poslu hodim. K tomu pak mi sam orsag da delo Vrĳeden sem toga. Nebudemo boģeĳke torbe nosili, neg spoštenom delom si budemo kruha sluźili.

Dakle tak hoĳe orsag barem sneĳesim zahvaliti onim, koji su za njega vojuvali. Zahvalni i mi budemo, da predi kupimo nekaj od onoga, koj je za nas trpel i koj si je to od nas zasluźil. Predi budemo onoga vu sluźbu pustili, koj je na bojnom polju zĳubil ruku ili nogu. S jednom reĳom niti jednoga nebu demo pustili, da bi od hiže, do hiže kruha hodil prosit. Nĳe, to si je niti jeden nĳe zasluźil. Svakoga tak budemo sderźali, kak je samo ĳloveka potrebno sderźati.

Propala je Vilna.

Nemška soldaĳija minuci tĳjedan ulazila je vu Vilna varaš, koj je na severnim kraju najvešĳi i naj vaźneši, jerbo ĳeloga orsaga ovdĳe se zideju skup skorom sve ųeljeźnice, ravno za to rusi su Vilnu tak objaĳili, kak svakoga festunga i jeden zosebni šereg su odredili, da brani varaša i da ovdĳ zastavi nemce. Proti Vilni su tak išli nemci, da su od severnoga kraja naj predi pretrgli vilna-dünnaburgi ųeljeźnicu i stĳem su došli do Viľši zvanoga mesta. To je na severnim kraju zadnje krilo bilo s kojom su nemci poĳeli ruse obkoliti i guliti. Iz Grodno su poĳeli nemci napredovati proti Lida i preĳ Lida zvanoga varaša išli su na ishod i odovut su poĳeli Vilnu takodjer obkoliti. Ravno ovu vrĳeme jeden kovnoĳi šereg jednako je išel proti Vilni. Nemci su dakle ĳisto obkolili varaša, to pak je nĳe samo Hindenburgu generalu moĳi zahvaliti, koje nemške šerege vodil i taj plam slozil, neg treba je i nemškim vojnĳnikom zahvaliti, koji nepoznaju nikakve zapreke.

Rĳecs. zvane ruske novine još v petek su tak pisale i javile vu London i vu Paris, da rusi moguĳni budeju nemce zastaviti i Vilnu zaderźati, na to je odgovor došel od nemške strani vnedelju, da nemški šeregi su zavzeli i vu Vilnu ulazili.

Nemški šeregi puno hitreše su došli do Viľne, kak su to rusi mislili. Velike ruske šerege su obkolili i velikoga puta su napravili, doklam su preĳ ruskih šeregov od Lida varaša do Molodecne došli. Stĳem su od ishodnoga ruskoga šerega puta zapriľi. Rusi višeput i svelikom moĳjom su probali nemške šerege predri, da barem nekaj zabranĳuju, ali nĳe su bili moguĳni. Hindenburga trigenerali, Gallvitz, Scholtz i Eichorn jeden kre drugoga tak su vojuvali i vodili svoje šerege, da rusi nĳe su mogli vuĳiti. Velika stvar je to, jerbo Vilna je jako bogati varaš i preĳ dvĳesto jezer stanovnika ima. Nez-

merno blaga je ovdĳi nemcom vu ruke došlo.

Zanemita stvar je i to, da Ruskĳ ruski general veĳ drugoĳ se je žiľel s Hindenburgom. Po mazuri bitki, kad je nemški orosan vunilil Szieverc barun ruskoga generala šerega i poĳel je proti Varšovi napredovati, Nikolajevics nadherceg Ruskĳ generala je posal proti Hindenburgu i zas-tavil ga je tak, da se je Hindenburg moral nazat poteĳti svojim šeregom. Sad su opet Ruskĳ generala poslali proti Hindenburgu, ali sad je njegva znanost premala bili.

Druge nemške ĳete, takodjer i naši regimenti, koji tam s nemci skup vojujeju, pomagali su Hindenburgu. Medtem toga rusko napredovanje proti ishodni Galicĳi je takodjer postalo i rusi ųurno su se nazat potegli do Sereth vode i vnoĳc municĳije i svakojaĳkoga blaga ostavili s našim.

Vu Volhyni pak veĳ rusi niti neufaju naše bantuvati, jerbo vu takvih pozicĳijah stoĳuju, da ove pozicĳije rusi nĳe su moguĳni zadobiti.

Dakle opet je jeden ruski šereg spotrĳi vu kojega se je ruski car najbolje zaufal. Rusi su ovdĳ koncentrirali sve šuke, koje su još zmogli i sve boľše regimente su k Vilni poslali, ali sve njim je to zabadať bilo proti Hindenburgovi znanosti. Ruskĳ generalu to je zapoved bila, da naj zastavi nemške šerege i naj je nepusti proti Sentpĳetervaru. Ov gizdav šereg sad se stĳem najbolje muĳi, kak bi mogel iz nemškoga kola vun doĳti.

Hindenburg s naj menšĳim zĳubiĳkom je presilil ruse, da mu odpustĳu Vilnu. K tomu pak Hindenburga pođvodĳi iz boka i za hrbotom su rusom, koji su stĳem vu najhuĳši poloźaj došli.

Još jedenput su probali rusi nemške šerege predri, ali opet špotno su morali po-beĳti. Nemci silno proganjaju ruse na ishod.

Vu Volhyni dalje trajaju bitke, ali rusi niti ovdĳ nemoreju napredovati. Vu ishodni Galicĳi se rusi mirno sponašaju, jerbo su previdli, da naše pozicĳije nemoreju predri. Vilnu su tak dugo branili rusi, doklam su nemci pri Riga varašu stoĳeĳega šerega njim odseĳli. Stĳem je ĳeli ruski front vu najhuĳši poloźaj došel. Dünnaburg i Riga za nekoiĳ dan takodjer propadne i nemcom vu ruke dojde. Ovdĳ su takodjer rusi vu takvim poloźaju, da je nemci obkolĳuju. To pak se pripetilo bude, ako nemci do Polocka doĳdeju i stĳem odzaja se navalĳuju na ruse.

Dag amsterdamske novine pišeju, da veĳ sdavnja su ĳekali, da Vilna propadne. Rusi su ovdĳ odluĳno bitku sĳubili, jerbo nemci su njim opet najbolšega šerega na dvoje pretrgli, koj je sad vu takvim poloźaju, da nemci ga do kraja obkolĳuju i presilĳuju ga, da doli देने oruźje. Ako pak se to pripeti, za to samoga cara krĳivĳu rusi, zakaj je pretiral Nikolajevics, jerbo on je jako dobro znal, kak treba za vremena šerege nazat poteĳti, i obraniti od toga, da neprijatelj ĳisto širom je rezĳije.

Šegurno je još nikaj nĳe znati i neznamo, kaj se bude vu bliźnjemu vremenu pripetilo, samo to vidimo i znamo, da rusi su opet vu hudim poloźaju i da sve ųeljeźnice, koje vu glavni varaš vodĳuju, su nemcom vu rukah.

Nĳe moĳi znati, kam se bude Hinden-

burg obrnul, ili bude dalje proganjali ruse, ili pak proti Sentpetervaru se obrne, kojega rusi žurno probaju sprazniti, da skim menje blaga dojde nemcom vu ruke. Dakle rusi se već k tomu pripravljaju, da i glavni varaš zgbuju.

Boj Srbium.

Septembra dvajsetoga opet su se naši i nemški štuki oglasili na srbski granici. Bombarderali su pri Savi i Drini stojeće srbske pozicije, takodjer i Belgrada. Pri Drini su srbi napre porinuli svoje čete, kad su to naši spazili, vudrili su nanje i sirom su je zezbili. Drugi dan počeli su srbi prek Drine šance kopati, naši štuki odmah su je pretirali.

Ova kratka prijava je došla. Devet mesecov samo negda—negda smo se spomenuli od Srbije i to samo na kratkoma, da na srbski granici nega nikaj novoga. Tak velike bitke su bile na severnim bojnom polju, da smo s bog toga skorom već pozabili, da vu strahovitim bojju i Srbium smo boja imeli i malo smo mislili, da još jedanput se bude Srbium boj započel i da još jedanput na južnim bojnom polju ručali budo strahovinski štuki.

Više za vezda neznamo i nemoremo k ovi kratki prijavi nikaj dodati. Tuliko znamo, da ova prijava neje ravno iznenada došla, samo ravno ne smo znali dana, kad se budo opet štuki oglasili, na ovim bojnom polju. Höffer i to je javl, da belgradskoga grada takodjer su bombarderali nemška prijava i već nam da naznačje. Nemci javiju, da naši i njihovi štuki su potišli srbske štuke.

Naši i nemški štuki od Keve grada su strelali i odovud su spotrli srbske štuke, srbske čete pak su pretirali iz granice. Gde se Drina i Sava skupa stēce, tam su naši se navalili na srbske čete, pretirali su je i vuništili. Dakle to je sve skupa, kaj znamo. Čujeju se svakojački drugi glasi, ali to je samo tak zmisljeno.

Vu Berlin septembra dvajst prvoga je došel glas, da na srbski granici već pokaju štuki. Berlinske novine s velikim veseljom pišeju od toga, hvatiju i dičiju nas, jerbo stēm smo opet pokazali svēto, da s von severnoga i ishodonoga bojnoga polja, dosta jakosti i dosta oružja i municije imamo, da još i na one vudrimo, koji su zrok celoga boja.

Pred tēm su srbi György hercoga opet pretirali i moral je vu Francuzku oditi, sad je na francuzkim frontu. Hercog samo onda bude nazat dimo išel, ako ga sama srbska vojska bude dimo zvala.

Srbi opet su počeli se seliti i kak iz Saloniki pišeju, varaš je već pun srbskih beguncov. Dan na dan čeli čopori dojdeju vu Saloniki, jerbo straho su doma i opet već su pripravn i to, da naši i nemška vojska prek Save i Drine vdere i onda opet nebude dober svēt vu Srbiji. Srbska vojska pak je tak slaba, da nebude mogla dugo naše zastavli, ako vu Srbju budo šteli vdrti. Neznamo denes, kak bude soldacka zapovedništvo odredilo. Mi mirno budemo čekali, jerbo znamo, da sve je tak dobro, kak naši i nemški glasovitni vodji delaju.

Septembra dvajstretjega opet je kratka prijava došla, da pri Savi i Drini dalje traje kanonerski boj i menjše bitke. Javiju nadalje, da Pozerovaca i V. Gradistu bom barderali su. Montenegrovci pak su na Teodoru strelali.

Srbi su se jako sbēsili, kad su naši štuki oglasili se, jerbo barem su pripravn bili na to, itak su zato nē mislili, da tak hitro prestane mir i počne se znova boj.

Vu Bukarest su telegrafirali iz Turnse verina, da srbski štuki dvajstretjega popoldan ob tretji vuri počeli su strelati vu Orsovu na žitnice i na magazine. Najveksi ogenj je okolo četre vure bil i s malim prestankom do noći je trajal. Magjarski štuki su oštro odgovarjali srbom i veliki kvar su njim napravili.

Peter kralj, kak se je boj započel odmah je iz Topole vu Kragujevac odišel, gde je velika soldacka razprava bila na koji su i ministri nazočni bili. Na ovi razpravi su opet iz rekli, da nikaj se nebōjiju od Bulgarie i niti nepomisliju, da bi sami zosebni mir napravili, neg tak dugo budo vujovali, doklam i svi drugi naši neprijatelji.

Vu Srbiji jako kritični je položaj. Kad je antant zahtēval od Srbije, da naj odpusti bulgarcom Macedonu, nē su znali, kaj bi napravili, jerbo nē su šteli svojemio najveksemo neprijatelju jeden lēpi fatat zemlje odpustiti, ako pak ne posluhneju zapoved, onda opet novoga neprijatelja dobiju i stēm med dva fronte dojdeju, kak zrnje vu melinu. To pak bi zlamenuvalo, da došla je zadnja vura orsagu. Opet drugoga takrekuć serdinešnjega puta nē su imali. Pašić minister itak je tak kunjšten bil, da nē je jednaki odgovor dal. Srbia nigdar se nebude naravnala s Bulgarium, jerbo Bulgaria je pretekla Srbju i naravnala se je s Turskom. Stēm su odmah znali vu Srbiji, da Bulgaria bez čele Macedonije nebude mirna ostala. Bulgarski korman je to očevstno od dana, do dana zahtēval. Sad je Srbia vu takvo vucicu došla iz koje nemore vu.

Vu Konstantinopolju takodjer je veliko veselje, da su naši se opet na Srbju navalili i od toga odlučne stvari čekaju turki. Turske novine veselo pišeju, da kad Srbju doli vudrimo i njim jako lahko bude pri Dardanelli engleze, francuze i talijane vu morje natirali i stēm odmah budo mogli proti Egiptomu vojovati i ta vekše serege poslati.

Da Bulgaria nebude mirna ostala, to je skazali minući pondeljek, kad je obćinito mobilizaciju odredila i celo vojništvo je nuter pozvala. Kaj hoće Bulgaria stēm, to opet neznamo, samo tuliko vidimo i znamo, da je to opet nam na veliki hasen, jerbo tak srbi, kak romani velike serege moraju imeti na bulgarski granici, da si hatare čuvajo. Vu Magjarskim prek dvajstjezer bulgarskoga vojnika stanuje, koji odmah su se javili na budimpetinskim konzulatusu, kad su od mobilizacije glas dobili i svi veselo se žuriju dimo, da opet pod oružje stanēju i braniju svoju domovinu.

KAJ JE NOVOGA?

Pesem Putna.

Leto nam se piše
Devetsto petnajsto,
Gda ja tužen moram
V Česku zemlju iti.

Gde se mora vngoi
Človek žalostiti,
Vu žalosti domaj
Zenu ostaviti.

Gda ja tužen moram
V Česku zemlju iti,
Zenu Megyimorje
V žalosti staviti.

Vu tu Česku zemlju
Samo se odpeljali,
Vu Pilsenu gradu
Z čuga doli stali.

Draga moja žena,
Nemrem govoriti,
Da ja tužen moram
V Česku zemlju iti

Ta černa mašina
Ka nas je peljala
Vu Pilsenu gradu
S nami je postala.

Da ja tužen moram
V Česku zemlju iti,
Svoju dragu ženu
V žalosti staviti.

Tam su nas čekali
Tej doktori mladi
Ki su nam tam odmah
Vizitu držali.

V Megyimorju staviti
Svoju dragu ženu,
Pak se budem zgledal
Vu tu sivu nebu.

Tej doktori mladi
Su nas pregledali,
I v marš-kompaniju
Su nas sve poslali.

Pak se budem zgledal
Vu tu sivu nebu,
V žalosti bum stavil
Megyimurje malo.

Vu maškompaniji
Dva dni smo čekali,
Nas su nas poslali.
Mam su nas poslali.

Serbsku zemlju moral
Vu tugi sprevoditi,
Vezdaj pak sam moral
V Česku zemlju iti,

Na taljanski meji
Bumo se bōrili,
Či nas Bog pomore
Kaj ju predobili.

Ve sam pak ja moral
V Česku zemlju iti,
Gde mora vngoi
Človek žalostiti.

Jako se bojiuju
Te taljani mladi,
Vu sturm skupaj iti
S magjarskim soldati.

Pilsen.

Hajdarovics Janoš.
cugsführer iz Bottornye.

— **Bulgaria sloboden put hoće imeti.** Bulgarske novine jako špotaju Srbju, zakaj je s oknami napanula Dunaja i stēm puta zaprla pred Bulgarium. Pišeju novine, da med Timok i Morava stojeći bregi Stari Planini spadaju i jako su važni Bulgariji. Stara pisma, kak je 1808. leta jeden zapisnik, kažeju da ovi bregi k Bulgariji spadaju. Novine sad zahtēvaju od kormana, da naj zavzeme ove brege tijam do Morave, da stēm sloboden put bude imala proti Magjarskomu orsagu.

— **Francuzi nove štuke postavljaju na front.** Francuzke fabrike nove štuke delaju, med kojemu su dvajstsedem centimeterni možari, ovim je cilj, da se proti nemškim četerdesetdva centimeternim štukom bojiuju. Ovi novi možari devet kilometrov dalko nosiju i jedna kuglja petsto kilogrammov je žmekha. Delaju takodjer i dvajstčetrir centimeterne, koji dvajsti kilometrov dalko budo nosili, od ovih jedna kuglja sto sedemdeset kilogrammov je žmekha i svako minuto četrirpu je moći iz njih steriliti. Nadalje pak delaju još za talijane tridesetčetrir centimeterne i dvajstšest centimeterne, koje na ladje budo složili.

— **Szofija i antant.** Iz Szaloniki došel je glas, da francuzki, englezki, ruski, taljanski i srbski konzuli ostavili budo Bulgarju. Već sve imajo spakovano i nekaj važneših pismah su već poslali vu Saloniki, nekaj pak vu Grčku. Svako vuru čekaju, da diplomatuški savez se pretrgne med Bulgarium i med antantom.

— **Proti se budo stavili rusi.** Rusko soldacko zapovedništvo odredilo je, da odlučno se budo probali braniti. Kak se čuje okolo Vilna varaša i na galicinskim hataru budo skup potegli naj vekše serege. Ovd budo probali proti se staviti, da stēm Dünaburga braniju. Na galicinski granici za to probaju rusi još jedno vreme se braniti, da pokažeju Romaniji, da još su nē ruski seregi spotrli. Pokedhod pak rusi sami neverujeju, da bi si stēni nekaj po-

mošli, počeli su Kieva i Dünaburga čisto sprazniti. Volhyniu i Podolinu 'su već ostavili ruski činovnici. Kieveške špitale su vu Južno Siberiu spravili. Sve muške pak vu Irkuck. Vu Vilna varaš već nevoziuju poštu.

Ruse tak tešćiju nemški i naši šeregi, da već neznaju, kaj bi začeli, da je čisto ne spotereju ili pak jim tak obkoliju šerege, da više nebudo mogli vun vuji.

— **Naproti talijanom med oblaki.** Jeden oficir došel je iz talijanske granice, gde je na 1813 metrov visokim bregu služ bu zveršaval, on je povedal, da takvo pamoramu nigdi neje videti, kak ovdí. Od naših pozicijah Campomolo talijanskoga festunga, talijanske pozicije na Monte Altisimon bregu, tijam do Appenin bregov.

Iz visokoga brega iz dalkogleda, negda pak i bez toga videti je, kak maširaju talijani, kak se sim tam vijaju med bregom treni, mule pak stuke voziju na bræg. Ovdí vu pećine su skopani naši jarki i sbilja tak su slozeni, kak da bi svaki jeden menjši festung bit. Odsopoda je Molnia občina, koju je jeden žandarški stražamešter s nekojim žandarom više tijeđnov branil proti jedni čeli talijanski kompaniji, koju je višeput kervavu nazat sbil. Ovdí je jeden stari stadschütz čudnovato se oranil. Tak dušo je strélal na talijane, doklam se mu je dlan pređral. Kad su ga popitali, kak je to dobil, smejuć je rekel starec: neje to čuda velika, ošem vur neprestalno sem strélal i vnošo stotin kugljih sem poslal neprijatelju.

Pozicije naše sve su još ovdí tak, kak su je napravili, niti za jeden las su naši se ne dalje genuli. Jarki tak su slozeni, či makar meter visoki snég bude, naši dobro se budeju tam čutili. Štuki pak su tak vu pećine slozeni i zazidani, da to niti vu naj novešemi festungu neje videti.

Talijani pak samo strélaju, kak nori, med oblake.

— **Rekvirirali budo.** Zemeljski minister v subotu je dal vun prijavu, da vu Magjarskim orsagu četerdesetjeden i pol milijun metercentov pšenice je zraslo, malo menje, kak su vu augustušu mesecu mislili. Itak nam je tak obilno zraslo, da stém još i naše saveznike moramo pomagati. Pokedob pak je od ove svote do vezda samo jedna peta stran dosla vu trgovinu, ministerstvo odredio bude rekviraciju. Vu rekviraciji puno faleša buda pšenica. Kak se čuje samo trideset korun budo plaćali.

Nikaj nebude škodilo onim, koji špekuleraju i zrnje nečeju vu prodaju pustiti. Vu Turskim naprimer takve koji zrnje skrileju, odmah pred soldacki sud predstaviju i pripetilo se je već, da su ga na smrt odsudili. Jedni i prinas zahtěvaju takov red od kormana.

— **Hindenburg proti Rusksiju.** Rusksij general pred francuzi i englezi tak je rekel, da njemu sve jedno je, ali nemce dalko vu Russiji ili pak pod Berlinom vuništi. Rusksij ima pravo, tojest lahko bi imel pravo, samo to je napačno, da on niti dalko vu Russiji, niti pak pod Berlinom nebude nemce vuništi. Pak izbilja denes Rusksij puno važnešo brigu ima, neg da takve govore drž. Iz Pariša i Londona plašlivo glediju Rusksij generala šerega, kojega su nemci tak zbilí pri Vilna varašu. Francuzke novine već pišeju, da od Vilne na

ishod jeden novi Sedan (pri Sedanu su francuzi 1871 leta deli doli oruzje pred nemcom) dojde. Dakle Rusksij ravno nema čas od toga špekuleraťi, gde bude vuništi nemške šerege.

Kaj je Hindenburg pri Vilni napravil, to mu ga neša para vu historiji. Hannibal, Napoleon i Veliki Frigyes najveći vođi su nē tuliko mogućni bili napraviti, kak Hindenburg. Kaj bude za Vilnom doslo, to neznamo, jerbo Hindenburg je opet vihnuťi i neda od sebe nikakvo prijavo. Tomu smo već vućni. Hindenburg onda se samo oglasi, kad je svoje delo pošteno zvršil.

— **Bulgarska zadnja reč Srbiji i Romaniji.** Vu Berlin dvajstiprvoga pred poldan ob jedenajsti vuri je došel glas, da Bulgaria odredila je mobilizaciju. Svi bulgarski konzuli na jedenput su zapoved dobili, da sve bulgarske vojnike odmah naj spraviju dimo. Bulgarska mobilizacija veliko veselje je napravila vu Berlinu, barem tam znaju, da mobilizacija još ne zlamenuje to, da Bulgaria odmah se vu boj pusti. Bulgaria zato je mobilizěrala, jerbo na romanskim i srbskim hataru velike šerege su na skupljali. Kak je Bulgaria mobilizaciju odredila, vu jednim vremenu zapisnika je poslala vu Romaniju i Srbiju, da za kratko vrěme naj sversiju sve onu, kaj Bulgaria od njih zahtěva. Više od toga neznamo, jerbo vu Bulgariji taki po mobilizaciji zapri su telefone i telegrafe.

Vu Romaniji nē su se nadjali, da Bulgaria mobilizěrala bude, barem znali su, da to se mora pripetiti, kad su iz Romanije vu Dobrudzsu velike šerege poslali. Mislili su vu Romaniji, da antantisti još jeden čas budo mogli zaprećiti ovaj zadnji korakač. Vu Romaniji veliki nemir je nastal, kad je mobilizaciji glas došel.

— **Romania se bude strěznila.** Bulgarski korman osvedočeni je, da svrhu toga, da se Bulgaria naravnala sa turćini, nebude veći nemir na Balkanu uastal. Osvedočeni je, da Romania strěznila se bude i lépo i nadalje neutralna ostane. Tak misliju vu Bulgariji, ako se Romania vu boj pusti, čisto sama ostane i pomoć samo od rusa bi mogla dobiti. Ruska pomoć pak denes samo na papiru stoji. Francuzi i englezi pak bi samo tak mogli Romaniji municiju pošilati, ako bi Dardanelle propale. To pak se nebude pripetilo. Prék Srbije opet nebude moći, jerbo Srbiju tak zapreju, da niti sama nebude mogla municiju dobiti. Vu takvim položaju, veliju bulgarci, Romania mora neutralna ostati.

— **Romania neje mobilizěrala.** Iz Bukaresta pišeju talijanskim novinom, da neje to istina, da bi Romania mobilizěrala bila. Tuliko je samo istina od toga, da vu Romaniji nekoji razred rezerve su nuler pozvali na mustru i opet ovu vrěme nekoje su dimo pustili. Vu Romaniji, kaj se mobilizacije tiče, tak stoji stvar, da svako vuru lahko to određuju i svako minutu su pripravni na sve.

TABORSKA POŠTA. *Jako su nam lalile takve škatulje vu kojih 350 grammov moć poslati po taborski pošti. Sad već neje treba splatna šivati, jerbo takve škatulje, službenim napisom gotove se moreju dobiti pri Fischeľ Fulöp (Strausz Sándor) knjižaru u Csáktornya. Člěna škatulji je 20 fillěrov.*

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napisom, takodjeri TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischeľ Fulöp (Strausz Sándor) knjižariet. Člěna: kuverti—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Bojna vremena.

Vu žalostnom stališu se Znašli smo v lanjskom letu. Smiluj se nam dragi Bože, Neprijatelje je vre tu.

Huda vojska se napinja Da skorom izreči ne, Svi bregovi, se doline Su od njih napunjene.

Srce nam ne čuti straha, Či nam mira ne nigdi, Nećemo se mi podati, Jezuš! pomagaj nam ti!

Prvomu je zelo glavu, Drugi znajne se prez nog, Treťji ranjen je vu prsa, Smiluj se jim dragi Bog!

Dosta jih je smrt prijelo, Od nas su se spričali, Dosta nevolje trpeli, Prvlje kak v nebo išli.

Štuki moćno se glasiju, Žalost jih je slušati, Ve k Mariji se zručimo, Neće nas ostaviti.

Svetli naš kralj nas pozdravlja, „Hajd naprej!“ nam on reče, „Dobra moja deca draga Bog vam naplatit hoće.“

Čeli dan do kmićne noći Krv se strašno prevleje. Kak od neba hudi deđđ, Letiju moćne kuglje.

Dosta znancov, prijateljov Strašnu smrt su prijeli, Izprićali su se od nas, I v večnost su ođišli.

Preľjubljeni starši moji, Jel serce vas neboli? Sin vaš leži tam vu krvi, Budi Bog mu smiljeni!

Zmislite se dragi moji Brati i sestrici sve, Kulko sem moral trpeti, Strašen meć me vmoril je.

Drugi zove: „draga žena, Moram te ostaviti, Nemam delo tu na světu, Većnost moram služiti.“

Ve pak prosimo Mariju, Da dušu v nebo vzeme Svim, koji su vmrli v boju, Pod svoja krila prime.

Nazadnje pak prosimo Boga, Da bi mi zadobili, Domovinu za navěke Srećno si obranili.

Či pak smrt bumo prijeli, Budi Bog nam smiljeni, Kaj se bumo svi veselo Vu nebesih videli!

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	I METERCENT	K
Buza	Pšenica	35 50
Rozs	Hrz	26—
Arpa	Jecmen	28—
Zab	Zob	28—
Kukorica új	Kuruza suha	22—
Fehér bab új	Grah beli	40—
Sárga bab	Grah žuti	38—
Vegyes bab	Grah zmešen	38—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	50—
Tökmag	Košćice	44—
Bükköny	Grahorka	24—

Szakértő zongorahangoló

érkezik e héten Csáktornyára. Előjegyzések hangolásra a »MURAKÖZ« kiadóhivatalában elfogadtnak.

Jobb házból való, polgári iskolát végzett leány keresetik 8 éves leánya mellé. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Kitűnő minőségű

≡ **csemege szállít** ≡

Csáktornyára házhoz szállít kilonként (legalább 5 kg. vételnél) 90 fillérért

Murai Róbertné
Víziszentgyörgy
Telefon I. szám.

Legyszerűen bavit a harcra küzdőknél és általában mindenképpen mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Úvege K—30, 140, 3—

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I., Elisabethstr. 5.

Magyarországi szerkesztés.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

SZAVATOLT
VALÓDI
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK gőz-
pároló telepéből Bareola

COGNAC-GŐZFŐZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENÖRZÉS ALATT

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cěnu. Koji treba cěli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cěpanoga suha bukova drva i lapora na vagu.

A világháború

minden mozzanatá-
ról a leggyorsabban,
a legpontosabban, a
legkimerítőbben tér-
kép magyarázatokkal

AZ UJSÁG

„POLITIKAI NAPILAP”
értesíti az olvasóit.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra K 2·80
1/4 évre... K 8—
1/2 évre... K 16—
egészévre K 32—

MEGRENDŐ CÍM:

AZ UJSÁG kiadóhiv., Budapest, Rákóczi-út 54.